

אחז או לורך קרבן יניחו ומתרומת הלשכה היו עושים אותם ח"ל אין נעשים אלא מתרומת הלשכה איחיהם וכללם הביאו לפני המלך ויהידיע וכו' ל"ק כאן שגבו והותירו כאן שגבו ולא הותירו וכו' גבו והותירו מאי הוי ח"ל אכבו לב כ"ד מתנה עליהם אם הולכנו הולכנו ואם לאו לאו יכו לכלי שרת. ויש לתמוה דמשמע דפליגי ח"ל ישמעאל ור"ע דמר אמר מתרומת הלשכה ומר אמר ממותר נסכים אכל מקדשי

פ"ד א תרומת הלשכה מה יעשה בה וכו'. רפ"ד דשקלים התרומה מה היו עושין בה לוקחין בה חמידים ומוספין ונסכיהם העומר ושתי הלחם ולחם הפנים וכל קרבנות הצבור : ומ"ש והקטרת ושכר עשייתה. שם : ומ"ש ולחם הפנים ושכר עושי להם הפנים. בר"פ שני דייני צית גרמו על מעשה לחם הפנים ועלים שכן מתרומה הלשכה : ומ"ש ופרה אדומה ושעיר המשתלח ולשון של זבדית שקושרין בין קרניו. משנה פ"ד דשקלים : ומ"ש אכל פר העלם דבר של זכור ושעירי עכו"ם בהחלה גזבים להם וכו' [מנחות ל"ב] :

פרק רביעי

א תרומת הלשכה מה יעשה בה. לוקחין ממנה תמידין של כל יום והמוספין וכל הקרבנות

העצים אם לא הביאו עצים ולא נמצאו אלא בדמים. והקטרת ושכר עשייתה. ולחם הפנים ושכר עושי להם הפנים. והעומר ושתי הלחם ופרה אדומה ושעיר המשתלח ולשון של זבדית שקושרין בין קרניו כל אלו באין מתרומת הלשכה : ב אבל פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים בתחלה גזבין להן ואינן באין מתרומת הלשכה. פרוכות של היכל תחת בנין עשויות ואינן באין מתרומת הלשכה אלא מקדשי בדק הבית. אבל פרוכות של שערים באין מתרומת הלשכה. המנורה וכלי שרת מצותן שיבואו ממותר הנסכים. ובהלכות כלי המקדש והעובדים בו יתבאר מה הוא מותר הנסכים. ואם לא היה להן מותר נסכים יביאו מתרומת הלשכה. בגדי כהונה בין בגדי כהן גדול בין שאר בגדי הכהנים שעובדין בהן במקדש הכל מתרומת הלשכה : ג כל הבהמות הנמצאות בירושלים או בחוצה לה בקרוב ממנה באות עולות כמו שיתבאר בפסולי המוקדשין. נסכיהן באין מתרומת הלשכה. וכן עובד כוכבים ששלח עולתו ממדינה אחרת ולא שלח עמה דמי נסכים יביאו נסכיהם מתרומת הלשכה : ד גר שמת והניח זבחים אם יש לו נסכים קרביין משלו ואם לאו באין מתרומת הלשכה. כהן גדול שמת ולא מנו אחר תחתיו מקריבין את החביתין מתרומת הלשכה. מבקרי מומים שבירושלים ותלמידי חכמים המלמדים הלכות שחיטה לכהנים והלכות קמיצה ונשים המגדלות בניהן לפרה אדומה כולן נוטלין שכן מתרומת הלשכה. וכמה הוא שכן כמו שיפסקו להן בית דין : ה בשנת השמיטה שהיא הפקר שוכרין בית דין שומרין שישמרו מקצת ספחים שצמחו כדי שיביאו מהן העומר ושתי הלחם שאין באים אלא מן החדש. ואלו השומרין נוטלין שכן מתרומת הלשכה : ו מי שהתנדב לשמור בחנם אין שומעין לו משום בעלי זרוע שמא יבואו ויטלו

ב פ"ד א ושעיר המשתלח ולשון של זבדית שקושרין בין קרניו כל אלו באין מתרומת הלשכה. נראה דמ"ס הוא דלא לשון זבדית שקושרין בקרניו אלא היה נא כי אם משירי הלשכה ובההיא פ"ד דמס' שקלים משנה ב'. ונראה דל"ג שקושרין בין קרניו אלא ולשון של זבדית ודין לשון של זבדית שהיו משליכין אל תוך שריפת הפסח. ולקמן בפסקין דין ה' שכתב רבינו וכנס שמואלין עליו שער המשתלח ושניהן נעשין משירי הלשכה שם כריך לגרום ולשון שקושרין בין קרניו. והכריז רבינו תלמוד ושיין כמ"ג בהלכות שקלים ובהל' עבודת יוה"כ ודוק : ב המנורה וכלי שרת מצותן שיבואו ממותר הנסכים. פלוגתא דתנאי כפ' שני דייני גזרות ופסק רבינו כר"ע. ולא ידעתי למה לא כתב שם מוצא הוכח ולכונן שיתבאר ממותר הנסכים וכדאיתא בגמרא שם (דף ק"ו) וכבר הביא הראב"ד ברייתא זו בסוף הלכות תרומה יע"ש. ודע דגרסינן הנה נעל מנייה רב הונא מרב כלי שרת מהו שיעשו מקדשי בדק הבית לורך מוצא יניחו ומתרומת הלשכה אלו ח"ל אין נעשין אלא מתרומת הלשכה איחיהם וכללם הביאו לפני המלך ויהידיע וכו' ל"ק כאן שגבו והותירו כאן שגבו ולא הותירו וכו' גבו והותירו מאי הוי ח"ל אכבו לב כ"ד מתנה עליהם אם הולכנו הולכנו ואם לאו לאו יכו לכלי שרת. וכתב מרן כ"מ וז"ל ויש לתמוה דמשמע דפליגי ח"ל ישמעאל ור"ע דמר אמר מתרומת הלשכה ומר אמר ממותר נסכים אכל מקדשי בדק"ב לא וז"ל דמי לב כ"ד מתנה עליהם חזרו אותם מעות כמותר נסכים או כתרומת הלשכה ע"כ : ולא ידעתי מאי קאי ליה למרן דהא לפי המסקנא רבי ישמעאל ור"ע לא מייירי אלא היכא דליכא מותר בקדשי בדק הבית ומה שגבו יש בו לורך לדברים אחרים כמילואות זה הוא דפליגי ר"י ור"ע היכא דהולכנו לכלי שרת ממה היו מביאים אותם אכל היכא דיש בקדשי בדק הבית מותר שאין לורך בו כהא כ"ע מודו דמקדשי בדק הבית היו לוקחים כלי שרת. ואם קושינו היה דלמה לא הוכיחו ר"י ור"ע דכלי שרת היו באים ממותר קדשי בדק הבית לא מירין ליה כלום. גם מ"ס מרן דמי לב כ"ד מתנה כו' לא ידעתי לכוף דעתו וכו' כ"ד יש להם כח לשנות קדשי בדק הבית ולומר שם מותר נסכים או תרומת הלשכה. ובגמרא לא אמרו לב כ"ד מתנה עליהם אלא לפי שחוקקה להם דאין יכולים להביא כלי שרת מקדשי בדק"ב והלא לא לקדושת קרבן גבו ואין מנייה מדעת כהנעלים. לזה מירנו דלכ כ"ד מתנה והרי הוא כאלו דעת המקדשים היה שאם לא הולכנו לקדשי בדק הבית שיהיו לכלי שרת. אכל שיאמרו כ"ד שאם לא הולכנו שיהיו מותר נסכים או תרומת הלשכה זה לא שמועין. (א"ס ועיין בדברי הרב המתנחל פ"ח מה' כלי מקדש דין ו' יע"ש) :

ג כל הבהמות הנמצאות בירושלים וכו' עד מקריבין את החביתין מתרומת הלשכה. משנה פ"ז דשקלים אלא שבמשנה כתוב בכל אלו באים משל זכור ומפטר לה רבינו דהיינו מתרומת הלשכה שאלו בכלל מה ששנינו ברפ"ד דשקלים שכל קרבנות הציבור באים מתרומת הלשכה : ודע דמהמיתין הכי איתא ח"ל ש' דברים המקימו כ"ד זה אחד מהם וכו' ותנאי כ"ד הוא על כ"ג שמת ולא מינו כהן אחר תחתיו שפחה מנחהו קריבה משל זכור ר"י אמר משל יורשיו וידוע דהלכה כר"י לגבי ר"ס וכן פסק רבינו עזמון בדיון זה בפ"ג מהלכות תמידין דמשל יורשיו היתה צוה, ויש לתמוה היך פסק כאן כר"ס וז"ל ש"ס כאן אכל גרר דאין נסכים חנאי כ"ד נקטה ולאו דוקא : מבקרי מומין וכו' עד מתרומת הלשכה. בר"פ שני דייני : ומ"ס וכמה הוא שכן וכו' :

ה בשנת השמיטה שהיא הפקר וכו' עד מתרומת הלשכה. משנה פרק ד' דשקלים : ומ"ס מי שהתנדב לשמור בחנם וכו'. שם ובסוף מליעל (דף קט"ז) : מגידי

א סמ"ג עשין מה :

משנה למלך

אין באים משל זכור ובגמרא נחלקו במאי פליגי ח"ל וכו' דרבה אמר דהכנסה כהפקר פליגי דת"ק סבר הכנסה כהפקר קני וז"ל יבני ליה אגרא אין חי לא לא וכו' סבר הכנסה כהפקר לא קני וכו' אולי זכור ומייתו שהיא הוא דזכי כזו ע"כ. ונראה דלפי אוקמתא זו כ"ע אית לכו דחיישין שמה לא ימכרו יפה ומשום הכי ח"ק דאית ליה דהכנסה כהפקר קני אין היחיד מתנדב לשמור חנם אף שמוכרם לזכור משום דחיישין שמה לא ימכרו יפה וכו' וכו' אית ליה דהכנסה כהפקר לא קני ומשום הכי מתנדב יחיד. ואפשר עוד דלכ"ע לא חיישין שמה לא ימכרו יפה והכא בעיקר דיןא פליגי היכא דלא מסרם דרבנן ס"ל שאין היחיד מתנדב משום דהכנסה קני וכיון שלא מסרם נמאס קרבן זכור קרב משל יחיד וכו' אית ליה דאף אם לא ימכרו מתנדב משום דהכנסה לא קני. בחזון שרין זה אי חיישין שמה לא ימכרו יפה אין להכריע אורו ממחלוקת זו כפי אוקמתא זו. ודאיתו לאחר מגדולי הדור (הוא יסור ההכנסה השלם הרב כמורכ"ר יעקב אלפאנדארי ז"ל) שהקשה דנדי דת"ק אית ליה דהכנסה כהפקר קני הא ק"ל דהמתחייק כהפקר כריך כונה ואם לא היה דעתו לקנות לא קנה ואם כן יתנדב לשמור ולא יתכוון לקנות עכ"ד. (א"ס עיין בספר אספות זקנים בשליה מיעא דהרשב"א ז"ל הוקשה לו כן ויתחא ליה דכיון דהשומר יודע שאין הצבור קונים בהכנסתו נותן בדעתו לקנות לעצמו כדי שלא יבא אחרים ויעלום לעצמם ובכא הכנסה' כתב דהא"ל דבאיתו מתכוין לקנות משום דנא לו ועיין בתו"ט פ"ד דשקלים). והנה כפי הדין האחד שזרדנו דכפי אוקמתא זו כ"ע אית לכו דחיישין שמה לא ימכרו יפה אין כלן קושיא כלל דהוא הדין דחיישין שמה יביא דעתו לקנות משום דנא לו שיקרבו משלו וכמו שפירש"י בהשגת שמה לא ימכרו יפה. ואי אמרינן דכ"ע אית לכו דלא חיישין שמה לא ימכרו יפה והכא בעיקר דיןא פליגי כשלא מסרם דמי מוכרם אף ח"ק מודה דמתנדב. אף איתא דאמר דלעולם בשלא נתכוון לקנות דכ"ע לא פליגי דמתנדב והכא בשנתכוון לקנות פליגי דת"ק אית ליה דאין מתנדב משום דהכנסה קני וכו' וכו' אית ליה דאף בשנתכוון לקנות מתנדב משום דהכנסה לא קני. ועוד נ"ל דאף דנימא דכ"ע אית לכו דלא חיישין שמה לא ימכרו יפה לא ימכרו יפה לא מהני מה שאומר שאין דעתו לקנות משום דדוקא במוכרם לזכור הוא דאמרינן דלא חיישין שמה לא ימכרו יפה דמאחר דכפיו ובשפתיו אומר שמוכרם לזכור לא חיישין דלמא רחוק ממנו לכו ויקרבו ימים ארבו ואינו מוכרם יפה. אכל באומר שאין דעתו לקנות איכא למיחש שמה יתוור בו בעוד שהוא שומר הספחים ויהיה דעתו לקנות ואף אם נשעת גמר מלאכה אומר שמעולם לא היה דעתו לקנות מאן חיישין דלמא לאו אדעתיה ובאי זה זמן היה דעתו לקנות ומש"ל לא מהני מה שאומר שמעולם לא היה דעתו לקנות אכל לעולם אם מוכרם לזכור לא מהני :

ו מי שהתנדב לשמור בחנם וכו'. כ"ס כהר דמליעל גרסינן תנן שומרי ספחים בשביעית נוטלין שכן מתרומת הלשכה ר' יוכי אומר הרוגה מתנדב הוא ושומר חנם אמרו לו איהא אומר כן

מגדל עז

פ"ד תרומת הלשכה עד הכל מתרומת הלשכה. במסכת שקלים פרק התרומה : כל הבהמות עד הלשכה. פרק מעות שנמאלו (דף י"א) : מבקרי מומין עד כ"ד. מה' כתובות פרק שני דייני גזירות (דף ק"ז) : בשנת השמיטה עד שומרים שם. במסכת שקלים פרק התרומה :

מגדליהו ספרים עד ובני ביתן. כמס' כתובות פרק שני דייני גזירות (ק"ו): 'כבש היו בזוני עד משניו לשלש. במסכת שקלים פרק הסרומה: ועברו"ם בסתודג עד וחרון כירושלים. ס"ק דשקלים במסנה ובגמ' כירושלמי: מותר תרומה לשלש עד קצין למזכה. ס"ק דשטעושת (דף י"ב):

שקלים שלא הספיקו עד מקדשי מונח. ערק אלו הממונים: כתב הראב"ד ז"ל בשקלים בירושלמי
מאז זה הענין וכו' שהרי שנינו במעילה ע"ל: ואני אומר האמת שנמסכת שקלים מאז
ויבסוף פרק ואלו כן הממונים שלא כדרכיו אות בלאות בירור שם רבי אחא וכך היה הטעם (מן
הסם קדשי מונח מוניאין הראוי לסם מקדשי בד' הבית [קדשי בה"ב אין] מוניאין את הראוי לסם
תקדשי מונח) א"ר אחא כן הראוי לסם מקדשי מונח מוניאין את הראוי לסם מקדשי בדם קדשי [קדשי
בה"ב אין] מוניאין את הראוי לסם קדשי מונח. ומאחזי נוסחאות משונות בעשרים רבים בבלתא וז'
אולי נעסכת ר"מ ז"ל היה כלשון ואף לגירסא ו לשון ברור. וגם מאחזי לו עוד ראה דגרסינן

המחבר פ"ב מהל' מעשה הקרבנות). ומלכד שהסבירא מלך עמם היה נכונה מלכתי כן להקפידות בפ"ג דמעילה (דף י"ד) ד"ה בונין שכתבו דלא שייך לומר לב ב"ד מתנה בהקדש נדבך יחיד אפילו הקדישה למוסרה לזכור יע"ש. והנה משנה זו דנהלכו בה ר"ע וכן עזאי בהקדש יחיד היה. אשר על כן נראה לומר דעממא דר"ע לאו משום דלב ב"ד מתנה אלא משום דשורת דיון כן הוא דמתחלל על המלכא. וזה דר' עובדיה וז' כשפירש דברי ר"ע שאמר יתנו לאומנין בשכרן כתב ויזאלין לחולין אע"פ שאין דבר אחר נכנס תחתיו דקבצר הקדש מתחלל על המלכא דכתיב ועשו לי מקדש ששבים המלכא נעשית מן ההקדש ע"כ. ודעת שפתי ברור מללו דס"ל דעממא דר"ע דלית ליה דהקדש מתחלל על המלכא אינו משום דלב ב"ד מתנה עליהם אלא מן דיון בגמור. וכן עזאי ס"ל דמן דיון אין הקדש מתחלל על המלכא. וא"ת עדיין קשה דהא בפ"ק דשנועות (דף י"א) הקשו אמתי' דמותר הקדש מה היו עושין בה כו' וכי קדושה שבהם היכן הלכנו ותיכין רבה לב ב"ד מתנה עליהם אם האזינו האזינו ואם לאו יהיו לדמיהן ואי אמרת דההקדש דיוחיד לא שייך לומר לב ב"ד מתנה א"כ קשויא מתני' דמקדיש נכסיו דמייירי בקטרת וכדליתא בפ"ק דכריתות (דף ו') וזין לר"ע וזין לכן עזאי תיקשי קדושה שבהם להיכן הלכנו. ונראה דלא קשיא מדי משום דע"כ לא הוצרכו בגמ' לומר לב ב"ד מתנה אלא משום דהכריתו דקטרת כוי קדושה בגוף שהרי מתחלל ר"ל לתוך שאני קטרת

דקדושה דמים הוא אלא שאחר כך הכריתו דקדושה בגוף הוא והוכרחו לומר לב ב"ד מתנה עליהם. וזין זה דקטרת כוי קדושה בגוף אינו אלא בקטרת דלכור דמכתשת מקדש לבו אך במקדיש נכסיו. והיה כי קטרת אף שהקטרת זה נהקדש מתחללו קדושה בגוף מ"מ כיון שכבר חללו אותו ונתנו אותו לאומנין כבר קטע מיניה קדושתה ואח"כ כשקדיש אותו אין לו כי אם קדושה דמים. ואף למה שכתבו התוספות ז"ל שם בפ"ק דשנועות ד"ה מכל דמכתשת לא היה כלי שרת אלא שהקטרת היה נקדש קדושה בגוף בדבור כו'. מ"מ במקדיש קטרת שכבר נתחלל אין בו קדושה בגוף שהרי דבור זה שאומר יהא לקטרת נרין שיאמרו אותו הגזברים לאחר שלוקחין אותו. וכ"ש שהנראה מדברי החס"ד הוא שדבור זה היה כשהיה במכתשת ואפשר שהיה נרין להחזירו במכתשת ולומר יהא זה לקטרת. ואין זה מן הדינים שהרי למ"ד דמכתשת דוקא מקדש פשיטא ליה דמקדיש קטרת שכבר נקדש לנרין להחזירו למכתשת כדי לקדשו קדושה בגוף. וא"כ אף למ"ד דדבור היה מקדשו אפשר שהיה מחזירו למכתשת ומקדישו בדבור. באופן דלכל הפירושים במקדיש קטרת שכבר נתחלל אין בו כי אם קדושה דמים. וכ"כ כפי האוקמא דפ"ק דכריתות דמוקמינן למתנינן במקדיש א' מממני הוצרכו דפשיטא דלית בכו קדושה בגוף ומש"ס אין להקשות במתני' דמקדיש קדושה שבהם להיכן הלכנו :

סליקו להו הלכות שקלים פ"ד :

הקדמת המפרש

בשם אל רס על רמים, גבוה על כל גבוהים, שדי שזון שחקים. אשר חזיו יקרו המזיא מלככים וחיות הקדש וכרובים ובמאמרו צ"ר שחקים, ומכח גבורתו עשה ימים וארקים, ובחר בישראל מכל העמים והנחילים חורות וחקים, ועדות ומשפטים, ואם על יד נאמנו משה בחירו ועבדו ונבואו לסמוך בחדשים ובמועדים על ראיית הלבנה בחיודו, ולהשען על בית דין בקידושה. ואחר שגלו ישראל לבין העמים ונחלצו בין האומים בקלות ובחסדים, ואזכרה החכמה ונבערה הבינה מהם, וקלרו הדעות בזמניהם, וחכמו הארות עליהם, עד שנתחכמה החכמה מביניהם, עד שמד להם גואל, הרב הגאון הגדול התחכמן, נר המעריב סהדרא רבא צוניה דהורא, המאיר בחכמתו לבות כל בני הגולה, מרגל ורנאל אדוניו רבינו משה, יהוד הדור ופלאו, ממזרח שמש עד מוצאו, וזמן הדק זק"ל, בן הרב הגדול רבינו מיוון, המגדל והמעוז מדרגי הזמן, זלגות המן זק"ל, והחזיר החכמה ליושנה, ביאר סודותיה וגלגל מפליה, וחבר זאת ההלכה בכלל חזונו הנקרא משנה תורה, וביאר בה דרכי חשבון קדוש החדש ביאור יפה אכל. מבלי מופת. ובזו העת העירני לבי לכתוב עליה ביאורים יפים ומופתים מדויקים כדי שיהיו שמורים אללי לעת זקנתי, אע"פ שאיני כדאי לכל נשענתי על האור ב"ה שיעזור אותי ויעיר לבי עד שאגיע למונחי ואשלים חפני, אני עובדיה בכ"ר דוד בר' עובדיה ז"ל הנעיר שחבורה. השם יקיים עלי קרא דכתיב גל עיני ואביקה נפלאות מתורתיך :

הלכות קדוש החדש

הוא מצות עשה אחת והיא לחשב ולקבוע באי זה יום תחלת כל חדש מחדשי השנה :

וביאור מצוה זו בפרקים אלו :

פירוש

פרק ראשון

פירוש

הרי שאלות שנה ראשונה ושניה מן המחזור והמשנה החדשים משנה שלישית קרוב מכ"ז יום, ולוה חשלוש החדש העבור והוא שלשים יום ונוסף אותו בשנה שלישית והוא אדר ראשון, ואח"כ נקח שארית שנה שלישית ונוסיפו על שנה רביעית וחמישית ונוסף על הכל שארית ה' חדשים מן השנים יתקבץ עמנו מן הכל כמו שלשים ושלשה יום, נשלו המלוה שלישו לחשלוש אדר של שנה שלישית ישאר כמו חדש, נוסף אדר ראשון בשנה ששית. אח"כ נקח שארית שנה ששית חדשים משנה ששית ושארית ששית בשנה שביעית ושארית חמשה חדשים משנה שמינית, ויעל בידנו כמו עשרים ושנים יום, נוסף אדר ראשון בשנה שמינית. ואח"כ נקח שארית שנה שמינית עם שארית שנה חמישית ועשריות ושארית חמשה חדשים משנת י"א, יתקבץ מהם ל"ג יום בקירוב, נפרע מהם השמנה ימים שלישו לשנה שמינית וישאר כמו כ"ה יום, נוסף אדר ראשון על שנת י"א וכן הדיון על שנת י"ד, יעלה בידנו ל"ג יום, נפרע ה' ימים נשאר כ"ח יום, נוסף אדר כ"ד. וכן חשבה עד ט"ז יתקבץ ל"ג יום, נפרע שני ימים ישאר ל"א יום בקירוב, נוסף בשבילו אדר ראשון בשנת י"ז וממנה סוף המחזור ישאר כמו כ"ז יום. נוסף בשבילו אדר ראשון בשנת י"ט. ולמה נקראת שנה מעוברת כי היה השנה דמיון לאשה עוברת שיש בהם חוסם והוא הכן. וכן זאת השנה יתירה חדש על השנה הפשוטה :

ג' דלבנה נסתרת בכל חדש וכו'. נרין אהס לידע שאור הלבנה נאלל מאור השמש ותכנית כל אחד מהם כדור וגוף הינה קטן מגוף השמש

פרק א' אמר הגאון ז"ל חדשי השנה הם חדשי הלכנה שנאמר עולת חדש בחדשו וכו'. פירוש כשיחידה לבס ראה בירח אחר שנסתר באור השמש ויראה לעינים אז הקרינו ביום ר"ח שהרי נאמר החדש הזה לבס ראש חדשים פי' על ניסן הוא אומר ועיין עליו הכתוב באמרו היום רצו על מה שעתיקו ר"ל שהקב"ה הראה למשה וקדש, אכל רוב האומות הדשיסה חדשי החמה ואין להם דבר המתחדש, אבל השנים שלנו אלו לריכים שיהיו שני החמה כדי שלא יבוא הפסח פעמים בימות החמה ופעמים בימות הגשמים שהרי כתיב שמור את החדש האביב ועשית פסח לה' אלהיך לסימן חייבים אלו לעשות הפסח בחדש האביב והוא זמן ויאלת מזרים לילה. וכן לריכים אלו להשען על בית דין לעשות שאר המועדים בזמניהם תג השנועות בזמן הקציר ותג הסוכות בזמן האסיף, וזה לא יספך עד שיהיה הפסח בזמן האביב :

ב' ובמה יתירה שנה החמה וכו'. לפיכך יתבאר לך ששנה החמה יתירה על שנת הלכנה עשרה ימים וכ"א שעות ור"ד חלקים וסימנה יכ"א ר"ד, לפי ששנה החמה מדתה על רוב הדעות שס"ה ורביע יום, סימנה שס"ה ו', ומדת שנת הלכנה שס"ד יום ושמונה שעות ותתע' חלקים סימנה שס"ד ח' תתע"ז, ומה שביניהם עשרה ימים וכ"א שעות ור"ד חלקים, סימנה יכ"א ר"ד : לפיכך כשיקבץ מן החסוסת הזאת. וכן יתבאר לעיניו כיורד השנים העוברות מן המחזור, שהרי

לחם משנה

ב' ובמה יתירה וכו'. בפ"ק דערכין (דף ט') ובפ"ק דסנהדרין (דף י"ג) : ג' הלבנה נסתרת בכל חדש וכו'. בפ"ק דר"ה (דף כ') : אמרין אמר ר' זירא אמר ר' נחמן עשרים וארבע שעי מיכסי סיהרל לידיון שית מעחיקא ותמני כרי מחדתא

מגדל עז

עד מוהם ימים לשנה. זה מאורש במבילתא ופ"ק דערכין (דף ט') ופ"ק דסנהדרין : הלבנה נסתרת עד הכוסר לכס. פ"ק דר"ה ומקטת מחמתו בלעגניעות :

פ"א א כך אמרו חכמים וכו'. בפ"ק דר"ה (דף כ') אמרו יכול כשם שמעברין את השנה לנורך כך מעברין את החדש לנורך ח"ל החדש הזה לבס כזה ראה וקדש :

פ"א חדשי השנה הן עד שני החמה. כח' מנחות פ' הקומץ רכס (דף כ"ט) ופ"ק דר"ה (דף כ"ד) : שנאמר שמור את חדש האביב. פ"ק דסנהדרין (דף י"ג) : ובמה תהא שנת החמה